

Politie en jeugd: een kwaliteitsbenadering

Amsterdam, juni 1996
Van Dijk, Van Someren en Partners
Robert van Overbeeke
Anneke van Hoek
Henk Gossink

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding van het onderzoek	1
1.2	Probleemstelling en onderzoeksofzet	2
1.3	Opzet van de rapportage en leeswijzer	2
2	De inhoud van de politieke jeugdtaak	3
2.1	De politieke jeugdtaak: enkele omschrijvingen	3
2.2	Ken uw grenzen: afbakening van taken en verantwoordelijkheden	3
2.3	Kerntakenvisie	5
2.4	Aanjagende visie	5
2.5	Brede visie	5
2.6	Terug naar de kerntaken	6
3	De kwaliteit van de politieke jeugdtaak	8
3.1	Kwaliteit? Welke kwaliteit?	8
3.2	Interne en externe kwaliteitseisen	9
4	Randvoorwaarden voor een kwalitatief goede politieke jeugdtaak	11
4.1	Beleid	11
4.1.1	Regionale beleidstaken	11
4.1.2	Beleidsvorming op decentraal niveau	12
4.2	Uitvoering	13
4.2.1	Het kiezen van het juiste organisatie-model	13
4.2.2	Wijkteammodel	14
4.2.3	Districtmodel	14
4.3	Informatiebeheer	15
4.4	Deskundigheid	16
4.4.1	Bijscholing	16
4.4.2	Interne deskundigheidsbevordering	17
4.4.3	Sociale kaart	18
4.5	Samenwerking met externe netwerkpartners	18
5	Conclusies en aanbevelingen	19
5.1	De inhoud van de politieke jeugdtaak	19
5.2	Beleid	20
5.3	De organisatie van de uitvoering	20
5.4	Informatiebeheer	21
5.5	Deskundigheid	21
5.6	Sociale kaart	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De aanleiding voor dit onderzoek naar de kwaliteit van de jeugdtaak van de politie is tweeledig. Enerzijds wordt in recente publicaties benadrukt dat de jongerenproblematiek terdege aandacht behoeft¹. In dit verband wordt onder meer gewezen op de toenemende ernst van de jeugdcriminaliteit en de maatschappelijke problemen rondom allochtone jongeren en de zogenaamde 12-minners. Benadrukt wordt dat de jeugdproblematiek vraagt om een adequate reactie van alle betrokken instanties, dus ook van de politie.

Anderzijds kan vastgesteld worden dat de kwaliteit van de politieke jeugdtaak aan erosie onderhevig is. De afbouw van de gespecialiseerde jeugd- en zedenbureaus heeft dit proces de laatste jaren versneld. Vóór de reorganisatie was de afhandeling van jeugdzaken grotendeels een taak van specialisten. De reorganisatie propageerde echter een generale taakstelling, waardoor centrale gespecialiseerde afdelingen, ook op het gebied van jeugd, in principe dienden te verdwijnen.

De reorganisatie had verder tot doel om verantwoordelijkheden te decentraliseren. Ten gevolge hiervan werd de verantwoordelijkheid voor de jeugdtaak overgeheveld van het oude rijkdistricts- en korpsniveau naar de districten. Zij werden echter slecht voorbereid op deze nieuwe verantwoordelijkheid. Om het met de woorden van één van onze respondenten te zeggen:

"Het is gewoon over de schutting geflikkerd, zonder dat er een splinter aan bijbehorende voorzieningen is megekomen".

De indruk ontstond dat men er niet overal in slaagde om, in de veranderende omstandigheden die de reorganisatie met zich mee heeft gebracht, een kwalitatief goede jeugdtaak te organiseren.

Dit vormde voor enkele politieregio's² de reden om de kwaliteit van de jeugdtaak aan een nader onderzoek te onderwerpen. Hieruit³ bleek dat er inderdaad reden was om zich zorgen te maken over de kwaliteit van de politieke jeugdtaak.

Vanuit deze achtergrond heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken besloten om in de Integrale Veiligheidsrapportage van 1996 aandacht te besteden aan dit thema. Het Ministerie heeft onderzoeks- en adviesbureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners de opdracht gegeven na te gaan welke randvoorwaarden cruciaal zijn voor het realiseren van een kwalitatief goede politieke jeugdtaak binnen het door de reorganisatie gestelde kader.

Het resultaat van dit onderzoek is weergegeven in de rapportage die hier voor u ligt. Een samenvatting van dit rapport zal worden opgenomen in de Integrale Veiligheidsrapportage.

---

1 Zie bijvoorbeeld het rapport "Aanpak jeugdcriminaliteit; Met de neus op de feiten". Commissie Jeugdcriminaliteit (beter bekend als de commissie Van Montfrans), Directie Jeugdbescherming en Reclassering, Ministerie van Justitie, 's-Gravenhage, 1994.

2 Ondermeer Amsterdam/Amstelland en Utrecht.

3 Zie: "Evaluatie decentrale afhandeling jeugdzaken"; enquête-commissie jeugdzaken, regiopolitie Amsterdam/Amstelland, juli 1995 en "Jeugd en zeden een regio zorg; Een regionaal verbetertraject".

A. Eikenaar, Regiopolitie Utrecht, Utrecht, 1995.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksopzet

De probleemstelling van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Welke randvoorwaarden zijn cruciaal voor het realiseren van een kwalitatief goede politieke jeugdtaak?

Teneinde deze vraag te kunnen beantwoorden is onderzoek gedaan in drie politieregio's, die zich onderscheiden door een verschillende organisatorische benadering van de jeugdtaak, te weten:

- de regio's Utrecht en Amsterdam/Amstelland.
Deze regio's verschillen in de manier waarop ze de jeugdtaak benaderen; ze hebben echter gemeenschappelijk dat in beide regio's naar aanleiding van klachten nader onderzoek is gedaan naar de kwaliteit van de politieke jeugdtaak en dat er vervolgens kwaliteitsverbeteringsprojecten zijn gestart;
- de regio Friesland.
In tegenstelling tot de andere twee geselecteerde regio's waren er in deze regio geluiden te horen dat de jeugdtaak er juist goed geregeld zou zijn; een ander argument voor deze regio was om ook een landelijke regio buiten de Randstad in het onderzoek te betrekken.

Door het betrekken van drie sterk van elkaar verschillende politieregio's is een breed en gevarieerd beeld van de problematiek verkregen.

In elke regio zijn groepsinterviews gehouden met vijf politiefunctionarissen uit de wijkteams, aangevuld met uitgebreide interviews met districts- en teamchefs, met jeugdspecialisten en met netwerkpartners⁴. In totaal is in elke regio met vijftien betrokkenen gesproken.

Daarnaast is relevante literatuur bestudeerd, zodat de informatie uit de interviews afgezet kon worden tegen de inhoud van literatuur op dit gebied.

Door deze methode kunnen de in dit rapport geschetste oplossingsrichtingen geacht worden van toepassing te zijn voor alle Nederlandse politieregio's.

1.3 Opzet van de rapportage en leeswijzer

De probleemstelling is onderverdeeld in de volgende deelvragen:

- 1 Wat houdt de politieke jeugdtaak precies in? Welke taken en verantwoordelijkheden vallen hier onder en welke niet? Een logische eerste vraag, maar het antwoord bleek niet zo eenduidig te zijn.
Hier wordt in hoofdstuk 2 nader op ingegaan.
- 2 Kwalitatief goed, wat wordt daar onder verstaan? Aan welke eisen dient voldaan te worden om kwaliteit te kunnen bieden op dit gebied?
Hier wordt in hoofdstuk 3 bij stilgestaan.
- 3 Welke randvoorwaarden zijn essentieel voor het realiseren van deze kwaliteits-eisen? Hoofdstuk 4 gaat hier op in.

Het rapport sluit af met conclusies en aanbevelingen.

---

⁴ Deze netwerkpartners zijn:

- Utrecht: Openbaar Ministerie, HALT, JAC, RIAGG;
- Friesland: Openbaar Ministerie, HALT, Raad voor de Kinderbescherming, Kinderrechter, Bureau Jeugdzorg;
- Amsterdam: Openbaar Ministerie, HALT, Esprit Scholengroep; vestiging Marcanti, Gemeente Amsterdam; Afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken en Bureau Maatschappelijke Gezondheidszorg cluster jeugd.

2 De inhoud van de politieke jeugdtaak

2.1 De politieke jeugdtaak: enkele omschrijvingen

De wet (artikel 2 van de politiewet) laat zich niet erg concreet uit over de exacte inhoud van de (jeugd)taak van de politie en biedt daarom weinig houvast voor een nadere afbakening van de taken en verantwoordelijkheden van de politieke jeugdzorg.

Het blijkt dat de omschrijving van de jeugdtaak niet alleen in de loop der tijd verandert, maar ook per korps varieert.

Een voorbeeld van de huidige opvatting omtrent de politieke jeugdtaak vinden we in het rapport-Eikenaar (regio Utrecht, 1995):

De politieke jeugdzorg heeft tot doel een aanzet te geven tot en een bijdrage te leveren aan het optimaal functioneren van jeugdigen, die om welke reden dan ook met de politie in aanraking komen.

Dit zorggebied kent een bijzonder karakter, omdat er met een persoonsgerichte benadering wordt gewerkt in tegenstelling tot de dagelijkse politiepraktijk, waar van oudsher zaakgericht gewerkt wordt. Verder wordt deze taak gekenmerkt door een extra dimensie, namelijk het gedragskundige aspect.

Een andere omschrijving van de politieke jeugdtaak wordt aangetroffen in de nota 'De jeugd- en zedenpolitie in regionaal perspectief' van de (toen nog) Rijkspolitie Friesland, 1991:

De taak van de politie omvat de politiezorg met betrekking tot misdrijven waarbij minderjarigen zijn betrokkenen (als pleger, slachtoffer of getuige), de politiezorg betreffende minderjarigen die op één of andere wijze ten gevolge van probleemgedrag met de politie in aanraking komen of die het slachtoffer (dreigen te) worden van probleemgedrag van anderen en de politiezorg inzake conflicten over (of interventies in) het ouderlijk gezag of de voogdij (weglopen, uitvoering van civielrechtelijke beschikkingen).

In de regio Amsterdam-Amstelland definieert men de jeugdfunctie als volgt (zie de nota Kwaliteitsverbetering jeugdfunctie politie, plan van aanpak 1996 (in voorbereiding); projectcoördinatie jeugd):

- *de repressieve afhandeling van strafzaken tegen minderjarige verdachten en*
- *de preventieve activiteiten die erop gericht zijn uitval te voorkomen, dan wel uitval in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en tegen te gaan. Uitval doelt hierbij op al het probleemgedrag van minderjarigen dat een aannemelijk risico voor afglijden in de criminaliteit met zich meebrengt.*

2.2 Ken uw grenzen: afbakening van taken en verantwoordelijkheden

Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat er geen eenduidige taakomschrijving bestaat van de jeugdtaak van de politie. Dit bemoeilijkt een heldere afbakening van taken en verantwoordelijkheden op dit gebied. Bovendien blijken de opvattingen over de politieke jeugdtaak beïnvloed te worden door politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. Van alle kanten worden voortdurend veranderende eisen gesteld aan de politieke jeugdtaak. Hierdoor staat de inhoud van de jeugdtaak - net als de politietaken in het algemeen - permanent onder druk.

Momenteel wordt door de politiek een **integrale en multi-disciplinaire benadering** gepropageerd⁵. Als gevolg daarvan heeft de politie meer dan ooit met tal van samenwerkingspartners te maken. Bij de afhandeling van jongerenzaken zijn de partners van de politie ruwweg: Raad voor de Kinderbescherming, Openbaar Ministerie, Bureau Halt, maatschappelijk werk, sociaal-cultureel werk, jeugdhulpverlening, jeugdreclassering, geestelijke gezondheidszorg, onderwijsinstellingen en het openbaar bestuur⁶. Deze netwerkpartners stellen allen eisen aan het functioneren van de politie. Het is van groot belang om als politie een standpunt in te nemen ten aanzien van al deze **externe** eisen. Bij gebrek aan zo'n standpunt is de kans op ad hoc handelen en zich laten meevoeren door de waan van de dag groot. Het gaat hierbij om het afbakenen van de taken en verantwoordelijkheden ten opzichte van de samenwerkingspartners: wat kan en wil de politie wel en wat niet. Dit kan niet eenzijdig gebeuren, want die partners hebben daarover uiteraard ook ideeën. Door te onderhandelen is het zaak om met elke partner tot een wederzijds bevredigend samenwerkingsmodel te komen. Omgekeerd stelt de politie natuurlijk ook eisen aan haar samenwerkingspartners. De samenwerkingspartners blijken niet altijd perfect te functioneren en laten weleens taken liggen of voeren deze taken slecht uit. De politie wordt in zulke gevallen min of meer gedwongen tot een reactie op dergelijke hiaten, al was het maar omdat zij er nadelige gevolgen van ondervindt. Dit betekent dat de politie een standpunt in dient te nemen hoe zij om wil gaan met het gebrekkig functioneren van samenwerkingspartners.

Naast de druk die van buitenaf op de politieke jeugdtaak wordt uitgeoefend, zijn er **intern** bij de politie ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de visie op de jeugdtaak. Zo is er momenteel binnen de politie bijvoorbeeld een ontwikkeling van reactief naar **pro-actief handelen**. Tot nu toe wordt pro-actief handelen in de praktijk meestal ingevuld door onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' tal van projecten met een preventief karakter te ontwikkelen. Deze projecten, die gericht zijn op het voorkomen dat jongeren in het justitiële circuit belanden, richten zich onder meer op scholing, werkgelegenheid, gezinsverhoudingen en vrijetijdsbesteding. Deze projecten blijken in praktijk vaak aan de werkterreinen van andere instanties te raken of overlappen daar zelfs mee.

Als reactie op al deze ontwikkelingen zijn in de praktijk verschillende visies op de politieke jeugdtaak ontstaan. In dit onderzoek worden de volgende drie visies onderscheiden:

- de kerntakervisie;
- de aanjagende visie;
- de brede visie.

Omwille van de analyse is het onderscheid tussen deze drie visies scherper dan het onderscheid zoals zich dat in de praktijk voordoet. In de praktijk is er meestal sprake van een mengvorm en bovendien verschuift een visie in de loop van de tijd vaak ongemerkt.

---

⁵ Zie onder meer de aanbevelingen van de Commissie Van Montfrans, het integrale veiligheidsbeleid en het grote stedenbeleid.

⁶ Het betreft hier partners bij de **afhandeling** van een zaak, dus op operationeel niveau. Dit laat onverlet de **gezagsverhoudingen** die tussen bepaalde partners bestaan, zoals tussen de politie, het O.M. en het bestuur.

2.3 Kerntakenvisie

In deze visie beperkt de politie zich sec tot haar kerntaken. Zij organiseert geen preventieprojecten op gebieden als scholing, arbeid, hulpverlening en dergelijke. Er is wel bereidheid om deel te nemen aan projecten op deze terreinen, maar dan als 'gewone deelnemer' en niet als trekker of coördinator van het project. De basisgedachte achter deze visie is: "Als alle partners zich - net als de politie - aan hun kerntaken houden en hun verantwoordelijkheden nemen, loopt het traject vanzelf gesmeerd."

Hier valt natuurlijk op af te dingen, dat in de praktijk niet iedereen zich altijd keurig aan zijn taken en verantwoordelijkheden houdt. Op het moment dat er taken blijven liggen, is er in deze visie niemand die zich daar actief om bekommert. We zouden het kerntakenmodel kunnen zien als een ideaalmodel: als alles goed zit, zou dit voldoende moeten zijn. De volgende twee modellen zijn dan te zien als reacties op minder optimale samenwerkingssituaties.

2.4 Aanjagende visie

In deze visie voert de politie dezelfde taken uit als bij de kerntakenvisie. Als echter netwerkpartners taken of verantwoordelijkheden laten liggen of niet goed uitvoeren, wijst de politie hen op hun nalatigheid, teneinde de kwaliteit van de totale jeugdzorg, waar de politie onderdeel van is, op peil te houden. De politie kiest er dus niet voor om zelf in de 'gaten in de markt' te springen, maar probeert ervoor te zorgen dat de geëigende instanties hun nieuwe of verwaarloosde taken (weer) op zich nemen en (opnieuw) tot hun verantwoordelijkheid gaan rekenen. De politie neemt dus de positie in van aanjager die andere instanties (in goed overleg) op nieuwe taken attendeert of op veronachtzaming van bestaande taken wijst.

Soms kan die aanjaagfunctie te ver gaan. Zo wordt bijvoorbeeld in district Z geopperd om scholen zo'n 16 uur per dag open te stellen en tot een soort jeugdcentra te maken. Uit dit voorbeeld blijkt dat de netwerkpartners zich op hun beurt ook moeten bezinnen op de grenzen van hun taken en verantwoordelijkheden.

2.5 Brede visie

Hier ziet de politie haar werkterrein zeer breed. Deze visie wordt gevoed door de ontwikkeling binnen de politie van reactief naar pro-actief handelen. Vanuit de gedachte dat scholing, arbeid, huisvesting en een vaste levenspartner de beste preventieve middelen zijn⁷, begeeft de politie zich, naast de reguliere kerntaken, ook op deze terreinen. Een aanleiding voor het tot zich trekken van nieuwe taken is het gegeven dat bepaalde instanties taken laten liggen of niet goed uitvoeren. Vanuit de 'doenersmentaliteit' die de politie eigen is, springt zij in het gat en trekt zij deze taken naar zich toe onder het motto "als een ander het niet (goed) doet, doen wij het wel"⁸.

Enkele voorbeelden van deze visie:

- In district X geeft de politie les op scholen. Dit omdat de politie zich op het standpunt stelt dat zij een bijdrage hoort te leveren aan de ontwikkeling van waarden en normen van de jeugd. Tot nu toe is er eenmalig contact met elke

---

⁷ In de wandeling beter bekend als de drie w's: werk, wonen, wijf.

⁸ Dit motto wordt soms nog verder uitgebreid tot "Wij ~~doen~~ het sowieso".

groep leerlingen, maar bij voorkeur zou de politie een heel curriculum van lessen ontwikkelen. Van de laagste groep tot en met de middelbare school zou de jeugd aan de hand van de politielessen elk jaar weer een stapje verder moeten komen in de ontwikkeling van waarden en normen. Hiervan verwacht de politie een sterk preventief effect.

- In hetzelfde district wordt er waarde aan gehecht om met het streetcornerwork samen te werken. In dat kader zijn er plannen om gezamenlijk een clubhuis te openen.
- Er is in dit district bovendien geopperd, dat de politie eigenlijk een huwelijksbureau zou moeten beginnen. Dit omdat bekend is dat van het hebben van een vaste levenspartner een sterk preventieve werking uitgaat op de criminele carrière.
- In district Y is een project opgezet waarbij risicojongeren als informele toezichthouders fungeren. Op die wijze wordt - met succes - getracht te voorkomen dat zij afglijden in crimineel gedrag. Na enige jaren kunnen zij eventueel bij de politie solliciteren.
- In datzelfde district worden scholen en werkgevers gezocht voor risicojongeren om te voorkomen dat ze *drop-outs* worden en op het verkeerde pad raken.

2.6 Terug naar de kerntaken

Onder de respondenten bestond geen consensus over de vraag wat de juiste visie is. Wanneer de druk op de organisatie groot is en de relaties met de netwerkpartners goed zijn (men weet wat men aan elkaar heeft), blijkt men zich eerder tot de kerntaken te beperken.

Naarmate de jeugdproblemen als urgenter ervaren worden en het vertrouwen in netwerkpartners lager is, neemt de neiging om taken van andere instanties over te nemen toe. Deze 'branche-vervaging' is echter niet gewenst.

Hoewel de projecten die bij de brede visie werden geschetst wellicht maatschappelijk nuttig zijn en kunnen bijdragen aan de doelstellingen zoals beschreven door de commissie-Van Montfrans, is het zaak om zich kritisch op te stellen tegenover het fenomeen van de rolverwisseling. Het is niet wenselijk dat de politie de taak overneemt van respectievelijk een onderwijzer, opbouwwerker, relatiebemiddelaar, arbeidstoeleider of uitzendbureau. Aan zo'n rolverwisseling - en de daarmee gepaard gaande rolverwarring - kan niet worden voorbijgegaan met het argument dat "anders niemand het doet".

In de eerste plaats kan men zich afvragen of de politie wel voldoende is toegerust voor dit soort werkzaamheden qua beschikbare tijd, capaciteit, deskundigheid en ervaring. In de tweede plaats staan branchevreemde activiteiten als eerste op de nominatie om te sneuvelen bij bezuinigingen. De continuïteit van dit soort activiteiten staat daarmee op de tocht.

Het is daarom beter om vast te houden aan het credo "ieder zijn vak, ieder zijn rol". Als instelling hun taken niet goed uitvoeren, moeten zij daar op worden aangesproken. Als de politie hun taken overneemt, wordt hen echter een vals alibi verschaft om die taken slecht te blijven uitvoeren.

Momenteel worden veel van de activiteiten die vallen onder de brede visie ontwikkeld onder de vlag van pro-actief werken. Het is echter zeer de vraag of het opzetten van preventieprojecten wel de juiste manier vormt om inhoud te geven aan pro-actief handelen of dat het hierbij eerder zou moeten gaan om het verbeteren van contacten en het zich eigen maken van een houding, een mentaliteit, waardoor de politie problemen vroegtijdig kan signaleren of, beter nog, voor kan zijn. Het is van belang dat de wijze waarop in de praktijk door de politie inhoud gegeven wordt aan pro-actief werken op korte termijn kritisch geëvalueerd wordt,

zodat wildgroei zoveel mogelijk voorkomen en teruggedrongen wordt. Als alternatief zouden er instrumenten ontwikkeld dienen te worden waarmee binnen de kerntaken vorm gegeven kan worden aan pro-actief handelen.

Overigens willen we hier geen pleidooi houden voor de kerntakenvisie, maar veeleer voor de aanjaagvisie. Indien een netwerkpartner zich niet goed kwijt van haar taak verdient het de voorkeur dat de politie de betreffende instantie hierop wijst.

Indien een instelling vervolgens niet reageert op deze aanmaning van politiezijde, is het aan te bevelen dat de politie **coalities** gaat vormen om de betreffende partner zover te krijgen dat veronachtzaamde taken alsnog worden uitgevoerd. Door coalitievorming komen de aanjagende partners sterker te staan en kunnen zij meer druk uitoefenen. Een voorbeeld zou kunnen zijn dat de politie en de Raad voor de Kinderbescherming samen een voogdij-instelling benaderen om de kwaliteit van de voogdij te verbeteren.

Het zou het beste zijn indien alle netwerkpartners elkaar erop zouden aanspreken indien bepaalde taken en verantwoordelijkheden veronachtzaamd worden of onder de maat worden uitgevoerd. In een samenwerkings situatie met volwassen verhoudingen hoeft dit niet als negatief ervaren te worden. Integendeel. Ervan uitgaande dat niemand perfect is, zou een situatie waarin alle partners elkaar 'aanjagen' en corrigeren juist tot kwaliteitsverbetering van de totale jeugdzorg kunnen leiden. Onder druk van de dagelijkse praktijk lijkt het misschien efficiënter om zelf bepaalde taken uit te voeren in plaats van druk uit te oefenen op een (wellicht onwillige) instantie. Hier dient echter terdege voor gewaakt te worden. Als het zó beroerd gesteld is met de mate waarin één of meer netwerkpartners hun verantwoordelijkheden opnemen, dient dit op regionaal of landelijk niveau aangekaart te worden.

Bij elke nieuwe maatschappelijke ontwikkeling zal de politie zich telkens opnieuw moeten beraden in hoeverre een nieuwe activiteit binnen haar kerntaken past. De politie wordt soms tot een snelle reactie gedwongen, waarvan zij op dat moment niet altijd kan overzien of dat een juiste is. In sommige gevallen zal achteraf geconstateerd worden dat de politie de grenzen van haar jeugdtaak te ver heeft opgerekt. Er is daarom voortdurende **bezinning en herbezinning** op de inhoud van de jeugdtaak nodig.

3 De kwaliteit van de politieke jeugdtaak

3.1 Kwaliteit? Welke kwaliteit?

De reorganisatie had (mede) tot doel om de kwaliteit van de politiezorg te verbeteren⁹. Ook in onze interviews kwam naar voren dat men ernaar streeft de kwaliteit van de politieke jeugdtaak te verbeteren en/of te bewaken.

Maar wat is kwaliteit nou eigenlijk?

De ISO-norm 8402 ('Kwaliteit; termen en definities') geeft een goed bruikbare definitie van kwaliteit:

"Kwaliteit is het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgelegde of vanzelfsprekende behoeften".

Om vast te kunnen stellen wat kwaliteit precies inhoudt, dienen dus de expliciete en impliciete behoeften in kaart gebracht te worden. Naast de interne behoeften van de eigen organisatie zijn hier met name de behoeften van de klanten van belang.

Wat zijn nu de klanten van de (jeugd)politie?

De volgende klanten kunnen worden onderscheiden: de 'maatschappij' (vertegenwoordigd wordt door de politiek), de 'directe klanten' zoals de jeugdige verdachten, slachtoffers, getuigen en aangevers en de betrokken netwerkpartners van de (jeugd)politie.

Door nu in kaart te brengen welke behoeften en verwachtingen al deze partijen hebben met betrekking tot de jeugdtaak van de politie, ontstaat er een overzicht van de behoeften waaraan de politie-organisatie geacht wordt te voldoen.

De volgende stap is om die behoeften en wensen te vertalen in interne kwaliteitseisen.

Bij de formulering van de kwaliteitseisen kan gebruik worden gemaakt van een in 1992 ontwikkeld Meetinstrument Kwaliteitseisen Jeugd- en Zedenzaken¹⁰. De in dit instrument vermelde kwaliteitseisen zijn gebaseerd op getoetste verwachtingen van een groot aantal doelgroepen. Daarnaast kunnen kwaliteitseisen ontleend worden aan politieke nota's en rapporten. In dit verband zijn onder meer de WVC-nota 'Jeugd verdient de toekomst', het rapport van de commissie Van Montfrans 'Aanpak jeugdcriminaliteit, met de neus op de feiten', Integrale Veiligheidsplannen en het onderdeel Jeugd en Veiligheid uit het Grote Stedenconvenant¹¹.

Deze methode is onder meer in Utrecht gehanteerd en heeft geleid tot kwaliteitseisen met betrekking tot het beleid, de organisatie en de individuele deskundigheid¹².

---

9 Zie de nota "Een nieuw politiebestel voor de jaren '90" van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken.

10 Dit instrument is aanwezig op de Rechterschool te Zutphen.

11 Centraal in het Rijkbeleid met betrekking tot jongeren staat momenteel een integrale benadering, zodat veel waarde wordt gehecht aan samenwerking tussen de netwerkpartners.

12 Zie "Jeugd en Zeden een Regio Zorg"; A. Eikenaar, Utrecht, september 1995.

3.2 Interne en externe kwaliteitseisen

De volgende kwaliteitseisen met betrekking tot de politieke jeugdtaak zijn ontleend aan literatuuronderzoek en aan onze interviews met netwerkpartners en kaderleden. De interne eisen die leden van de politie-organisatie zelf stellen aan de jeugdtaak staan apart aangegeven. De andere genoemde eisen zijn afkomstig van netwerkpartners of andere externen; deze externe eisen worden overigens meestal ook onderschreven door de politie zelf.

I Eisen met betrekking tot het beleid:

- één duidelijke inhoudelijke beleidslijn uitdragen in de regio.

Interne eisen:

- ontwikkelen en uitdragen van een duidelijke beleidsvisie op de afbakening van de eigen taken en verantwoordelijkheden ten opzichte van externe partner;
- bewaken van kwaliteit;
- intern beleid *bottom-up* bepalen;
- analyseren van bedrijfsgegevens ter onderbouwing van het beleid.

II Eisen met betrekking tot de uitvoering:

- vroegtijdig signaleren;
- snel reageren;
- consequent reageren;
- gedifferentieerde aanpak.

III Eisen met betrekking tot de organisatie:

- bereikbaarheid specialisten (voor externen tijdens kantooruren en intern liefst 24 uur per dag);
- vaste aanspreekpersonen voor de netwerkpartners (maar ook achtervang regelen voor als deze uitvalt);
- korte lijnen;
- deelname aan een gezamenlijk registratiesysteem (bij voorkeur een cliëntvolgsysteem).

Interne eisen:

- keuze van een duidelijk organisatiemodel;
- voldoende capaciteit ter beschikking stellen;
- voldoende deskundigheid leveren;
- stroomlijnen en verbeteren informatiebeheer.

IV Eisen met betrekking tot de deskundigheid

Deskundigheid van generalisten:

- kennis van de sociale kaart;
- goede diagnose kunnen stellen (opgroeigedrag van signaalgedrag kunnen onderscheiden);
- goede afhandelingstraject kunnen kiezen;
- meldingsformulier goed invullen (met name ook voorgeschiedenis, achtergrondproblematiek en politieke beslissingen, zoals waarschuwingen);
- benodigde informatie (meldingsformulier, proces-verbaal e.d.) snel leveren.

Interne eisen:

- eerste opvang van jongeren kunnen verzorgen;
- kunnen omgaan met jongeren, weten hoe hen te benaderen.

Deskundigheid van specialisten:

idem als generalist, plus:

- informatie-uitwisseling;
- deelname aan (casuïstieke) netwerken;
- regelmatig bi- of multilateraal overleg (bijvoorbeeld veertiendaags).

Interne eisen:

- 24-uurs bereikbaarheid van een specialist in elk district (piket bijvoorbeeld);
- vertrouwen weten te creëren bij jeugd als slachtoffer, dader of 'eigenaar' van een probleem;
- pedagogische vaardigheden: het gaat erom de jongere normen en waarden bij te brengen;
- vaardigheden voor jeugdverhoor bezitten (met name het vertalen van juridische termen in kindertaal en omgekeerd).

Niet al bovengenoemde eisen zijn overigens zonder meer integraal van toepassing op alle korpsen. Elk korps dient zelf, in nauw overleg met de netwerkpartners, te toetsen in hoeverre deze kwaliteitseisen gezien de lokale omstandigheden van toepassing zijn en na te gaan welke eisen mogelijk nog ontbreken. Kwaliteit dient namelijk maatwerk te zijn.

Als aldus kwaliteitseisen zijn vastgesteld, dringt de vraag zich op hoe deze kwaliteit gerealiseerd kan worden.

In principe kan elke organisatie zelf bepalen op welke manier er vorm en inhoud wordt gegeven aan kwaliteitszorg¹³. Het blijkt in het algemeen verstandig te zijn¹⁴ om te **starten met één of enkele kwaliteitsprojecten**. Middels zulke kwaliteitsprojecten kan stapje voor stapje gewerkt worden aan het aanpassen van de organisatie en het creëren van de benodigde randvoorwaarden en voorzieningen¹⁵.

Uiteindelijk dient ernaar gestreefd te worden dat in de loop der jaren zo'n projectmatige aanpak geïntegreerd wordt in de reguliere bedrijfsvoering, zodat kwaliteit een structureel aandachtspunt wordt in de beleidscyclus¹⁶.

Dit stelt wel eisen aan de organisatie, met name aan de wijze waarop het beleid, de uitvoering, informatiebeheer, deskundigheid en samenwerking georganiseerd dient te worden. Hier wordt in het volgende hoofdstuk nader op ingegaan.

---

13 De twee belangrijkste stromingen zijn de Total Quality Management-stroming en de ISO-9000 serie benadering. Zie voor nadere uitleg van deze stromingen onder andere "Beveiliging en bedrijfsvoering: naar een geïntegreerde aanpak"; Van Dijk, Van Soomeren en Partners, 1994.

14 Zie onder meer: "Kwaliteitsmanagement"; Abrahamsen et al., Stichting Teleac, Utrecht, 1992.

15 In de regio's Utrecht en Amsterdam/Amstelland zijn sinds kort kwaliteitsprojecten opgezet. Utrecht heeft daarbij (eerst) de aandacht gericht op het ontwikkelen van kwaliteitseisen, Amsterdam/Amstelland is momenteel bezig met het kiezen van het meest geschikte organisatiemodel.

16 In Friesland is kwaliteit een structureel aandachtspunt in de beleidscyclus. Of de vastgestelde beleidsdoelstellingen worden gehaald, wordt daar gecontroleerd in de managementrapportages die ieder kwartaal door het management (districtchefs en korpsleiding) worden besproken.

4 Randvoorwaarden voor een kwalitatief goede politieke jeugdtaak

4.1 Beleid

4.1.1 Regionale beleidstaken

De respondenten onderschreven allen voor wat betreft de organisatie van de uitvoering van de jeugdtaak in hoofdlijn de decentrale reorganisatie-filosofie. Ten aanzien van beleidsontwikkeling blijkt er echter grote behoefte te zijn aan een **het 'terugleggen' van enkele beleidstaken en verantwoordelijkheden op het niveau van de regio**. Er lijkt breed draagvlak te bestaan voor het organiseren van de volgende beleidstaken op regioniveau:

- peilen van landelijke relevante ontwikkelingen en het ontwikkelen van een beleidskader;
- kwaliteitsbewaking;
- coördineren informatiebeheer;
- deskundigheidsbevordering en coördineren van de benodigde bijscholing;
- externe vertegenwoordiging in beleidsoverleggen op regionaal niveau¹⁷.

Om deze beleidstaken goed uit te kunnen voeren, dient er op regionaal niveau een **beleidsspecialist** op het gebied van jeugd aangesteld te worden die:

- de tijd en ruimte heeft om beleid ten aanzien van de jeugdtaak te ontwikkelen en te vernieuwen en om de kwaliteit te bewaken;
- tegelijkertijd de mogelijkheden heeft om dit beleid af te stemmen met de belangrijkste netwerkpartners¹⁸;
- binnen de eigen organisatie implementatie van de gevonden oplossingen en de benodigde randvoorwaarden kan bewerkstelligen;

In de regio Friesland is het regionaal bureau Jeugd- en Zedenzaken verantwoordelijk voor het formuleren van het politieke jeugdbeleid. Dit beleid wordt door de korpsleiding -in samenspraak met het openbaar ministerie en de korpsbeheerder- opgenomen in het regionale strategische beleidsplan. Alle betrokkenen zijn zeer te spreken over deze regionale geïntegreerde aanpak. In de regio's Utrecht en Amsterdam/Amstelland zijn, in het kader van kwaliteitsprojecten, op regioniveau één of meer deskundigen aangesteld die (onder meer) tot taak hebben gekregen om het beleid met betrekking tot de politieke jeugdtaak nader te ontwikkelen, opdat de kwaliteit van de jeugdtaak verbetert. Vrijwel alle respondenten in deze regio's geven aan een verbetering in de jeugdtaak van de politie te verwachten door het aanstellen van deze regionale 'beleidsspecialisten'.

Ons inziens is het voor de kwaliteit van essentieel belang dat er in elk korps minimaal één regionale beleidsspecialist is aangesteld die het beleid met betrekking tot de jeugdtaak ontwikkelt en bewaakt.

Op grond van breder landelijk onderzoek¹⁹ blijkt echter dat minimaal veertien

---

17 Het regioniveau sluit aan bij het beleidsniveau van belangrijke netwerkorganisatie als de rechterlijke macht, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en Halt.

18 De korpsbeheerder, het openbaar ministerie, bureaus jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming en Halt.

19 Zie H. Hageman 'De huidige organisatie van de jeugd- en zedenpolitie in Nederland'.

regio's niet beschikken over een regionale specialist op het gebied van jeugd. Dit gegeven vormt een punt van zorg. Het verdient daarom aanbevelingen dat met name deze korpsen nagaan in hoeverre zij in staat zijn een kwalitatief goede jeugdtaak te realiseren.

4.1.2 Beleidsvorming op decentraal niveau

Op regionaal niveau wordt het beleid vastgesteld. Dit beleid dient echter niet alleen aan te sluiten bij landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van jeugdzorg, maar moet met name gevoed worden door de signalen die afkomstig zijn van de politiemensen aan de basis. De basispolitiezorg en de uitvoerend specialisten weten namelijk het beste welke ontwikkelingen er gaande zijn op decentraal niveau. Zij kunnen het best aangeven welke knelpunten er bij het uitvoeren van de jeugdtaak bestaan en wat zij in dit verband nodig hebben van hogere hiërarchische niveaus. De hogere hiërarchische niveaus proberen vervolgens die wensen en ontwikkelingen te integreren in de bredere beleidsdoelstelling en -visie van district respectievelijk regio²⁰. Hierna worden *top-down* de randvoorwaarden geschapen voor de basis om op de gesignaleerde ontwikkelingen te kunnen inspelen.

Er is dus een **voortdurende wisselwerking tussen de op- en neergaande interne communicatielijnen om de inhoud van het beleid vast te stellen**. De start van dit proces ligt echter op het uitvoerend niveau, de werkvloer.

Dit beleidsontwikkelingsmodel wordt ook - met succes - gehanteerd door gemeenten die zich met wijk- en buurtbeheer bezighouden. Beleidsplannen worden dan gemaakt na inventarisatie van bewonerswensen en -klachten en na raadpleging van de ambtelijke werkvloer. Vervolgens integreert zo'n gemeente de resultaten van de inventarisatie met de vigerende beleidsvisie, de politieke doelstellingen en de managementtaakstellingen.

Deze parallel ligt voor de hand, omdat de politie zich sinds de reorganisatie feitelijk ook met wijk- en buurtbeheer is gaan bezighouden. Decentralisatie van verantwoordelijkheden naar het laagste schaalniveau, kennen en gekend worden; het zijn kretten die gezien zouden kunnen worden als varianten op het wijkbeheer-thema.

Het voeling houden met de behoeften van de uitvoerende politiefunctionarissen is dus essentieel om de inhoud van het beleid te laten aansluiten bij de praktijk. Belangrijk bij het bottom-up-model is ook dat de 'bottom' niet alleen gericht is op de eigen interne knelpunten en behoeften, maar zich ook rekenschap geeft van externe signalen (bijvoorbeeld overlast door jongeren op een pleintje) en deze naar boven toe doorgeeft. De 'top' dient deze signalen vervolgens nader te analyseren en te plaatsen in de bredere context waarbinnen deze signalen zich voordoen (bijvoorbeeld afbrokkelend jeugdwerk). De politie zou aldus probleemdefinities moeten verbreden naar integrale veiligheidsvraagstukken.

---

20 Deze beleidsdoelstelling en -visie staan verder nog onder invloed van de interactie met eisen uit de omgeving, te weten de maatschappij en de samenwerkingspartners; zie paragraaf 2.2. Voorts staan deze onder invloed van interne managementeisen en taakstellingen, zoals efficiëntie, effectiviteit, inkrimping/bezuiniging en dergelijke. Ook speelt bedrijfsinformatie die uit analyse van cijfers met betrekking tot jeugddriminaliteit en bedrijfsprocessen komt een belangrijke rol bij het bepalen van beleidsdoelstelling en -visie.

4.2 Uitvoering

4.2.1 Het kiezen van het juiste organisatiemodel

Door de reorganisatie zijn de districten verantwoordelijk gesteld voor het uitvoeren en organiseren van de jeugdtaak. Het blijkt dat men niet wil tornen aan dit uitgangspunt van de reorganisatie. De reorganisatie blijkt namelijk winstpunten op te leveren, zoals meer aandacht voor preventie, voor pro-actief politiewerk, een directe relatie met de jeugdige en de sociale omgeving door buurtgericht werken en een veelheid aan betrokken collega's²¹.

Wat betreft de uitvoering van de jeugdtaak, hebben de districten in de praktijk de keuze uit één van de twee volgende organisatiemodellen:

- districtmodel;
- wijkteammodel.

In de praktijk blijkt een regiomodel niet realistisch te zijn. Bepaalde regio's hebben weliswaar (diepte-)specialisten op regionaal niveau aangesteld voor het uitvoeren van sociale jeugd- en zedenzaken, maar het betreft hier alleen zaken waarbij jongeren als slachtoffer in contact komen met de politie. Zaken waarbij jongeren de daders zijn, blijken nooit op regioniveau uitgevoerd te worden. Deze zaken worden altijd op wijkteam- of districtsniveau afgehandeld.

Anderzijds blijkt 100% decentralisatie en despecialisatie ook niet realistisch te zijn. De twee gepresenteerde modellen vormen dan ook een afspiegeling van de in de praktijk voorkomende twee uitersten. Het betreft hier uitersten op de schaal van zo decentraal en generalistisch mogelijke uitvoering (wijkteammodel waarbij in principe generalisten alle jeugdzaken afhandelen) tot een zo centraal en specialistisch mogelijke uitvoering (districtsmodel waarbij jeugdzaken direct doorgeschoven worden naar de specialisten).

Bij de keuze voor districtsmodel of wijkteammodel dienen de volgende aspecten betrokken te worden op zowel districts- als wijkteamniveau:

- de bestaande organisatiegraad van de jeugdfunctie;
- de huidige wijze van afhandeling van jeugdzaken;
- de cultuur en mentaliteit met betrekking tot de jeugdtaak;
- de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit;
- demografische gegevens met betrekking tot aantal jeugdigen²²;
- geografische ligging (centrum, oude wijken, buitenring) en andere omgevingsfactoren (scholen, uitgaansvoorzieningen en dergelijke).

We doen op deze plek geen uitspraak over welk model het beste is. Er dient bij de keuze en nadere invulling van een model per district terdege bekeken te worden welk model in de gegeven omstandigheden de beste kwaliteit kan bieden, mede gezien de ruimte die er in de formatie zit om het model nader in te vullen. Er dient ook hier weer sprake te zijn van maatwerk. Door de regio Amsterdam/Amstelland zijn model-vragenlijsten ontwikkeld, die gebruikt worden bij het inventariseren van de informatie die nodig is om een weloverwogen keuze te kunnen maken tussen deze twee modellen. Deze vragenlijsten zouden ook door andere regio's gebruikt kunnen worden.

---

21 Zie: "Evaluatie decentrale afhandeling jeugdzaken"; Enquête-commissie jeugdzaken, Regiopolitie Amsterdam/Amstelland, juli 1995.

22 Overigens dient er een beleidsbeslissing genomen te worden over de vraag of een zaak in de woonomgeving van de jongere of op de plaats van het delict afgehandeld moet worden.

4.2.2 Wijkteammodel

In een wijkteammodel wordt de uitvoering in hoofdlijnen als volgt georganiseerd.

- De afhandeling van jeugdzaken wordt in principe door generalisten uitgevoerd op wijkteamniveau.
- Er is een projectleider jeugdzaken aangesteld, die de afhandeling van jeugdzaken coördineert. Dit wil zeggen dat hij niet zozeer jeugdzaken zelf afhandelt als wel relevante informatie bundelt en de kwaliteit van de afhandeling bewaakt door onder meer het checken van processen-verbaal en het aanspreken van generalisten op hun fouten. Door dit corrigerende optreden van de projectleider neemt de deskundigheid van de generalisten langzaam maar zeker toe.
- Afhankelijk van de jeugdproblematiek en andere lokale omstandigheden kunnen er naast de projectleider nog één of meer andere jeugdspecialisten aangesteld worden op het wijkteam, die tot taak hebben om de generalisten te ondersteunen en/of zelf de jeugdzaken af te handelen. De specialisten van de wijkteams kunnen op districtsniveau gecoacht worden door een coördinator.
- het organiseren van projecten gericht op jeugd en het toezien op de kwaliteit van de afhandeling is in dit model de verantwoordelijkheid van het wijkteam.

De mate waarin generalisten de afhandeling van jeugdzaken zelf uitvoeren dan wel deze doorschuiven naar de specialisten van het wijkteam kan binnen dit model variëren. Kenmerk van het wijkteammodel is dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de afhandeling van de jeugdzaken op wijkteamniveau ligt.

Het wijkteammodel is het meest in overeenstemming met de reorganisatie-filosofie. Groot voordeel van dit model is dan ook dat de mensen aan de basis relatief goed op de hoogte zijn wat er met de jongere inwoners van hun wijk aan de hand is. Nadeel is wel dat het bij dit model moeilijk is om een deskundige afhandeling te garanderen. Elke politiefunctionaris handelt jeugdzaken af, zodat iedereen hiervoor genoeg deskundigheid zou moeten bezitten. Deze eis is niet eenvoudig te realiseren, mede vanwege het feit dat er in verschillende wijkteams niet genoeg jeugdzaken zijn om de generalisten zeer frequent in contact te laten komen met jeugdzaken. Dit heeft tot gevolg dat het verwerven van deskundigheid middels 'training on the job', zoals bij dit model beoogd wordt, niet erg snel verloopt. Dit nadeel wordt overigens minder als de afhandeling gedelegeerd wordt aan de aangestelde specialisten op wijkteamniveau. Deze oplossing heeft op haar beurt weer andere nadelen (extra beslag op de capaciteit, verlies affiniteit van generalisten met jeugd).

4.2.3 Districtsmodel

Binnen het districtsmodel wordt de uitvoering van jeugdzaken als volgt geregeld.

- De afhandeling van jeugdzaken wordt in principe door specialisten op districts-niveau uitgevoerd.
- Hiertoe wordt op districtsniveau een jeugdteam gecreëerd, dat bestaat uit een projectleider en enkele jeugdspecialisten²³. Dit jeugdteam voert zelf de hele afhandeling van jeugdzaken uit. Dit betekent dat de generalisten aan de wijkteams hun jeugdzaken zo spoedig mogelijk doorschuiven naar het districtsniveau.

---

23 Het aantal specialisten dient ook hier samen te hangen met de omvang van de jeugdproblematiek en andere relevante omgevingsfactoren.

Het zal duidelijk zijn dat dit model minder aansluit bij de reorganisatie-filosofie. Om het nadeel hiervan te verminderen zou er bij dit model veel aandacht moeten worden besteed aan het terugkoppelen van zaken naar de wijkteams, zodat de basis beter op de hoogte blijft van wat er speelt in haar wijk.

Een belangrijk voordeel van dit model is echter dat de continuïteit en de deskundigheid van de afhandeling en daardoor de kwaliteit veel beter gewaarborgd is. Ook vormt zo'n jeugdteam een helder aanspreekpunt voor zowel internen als externen.

4.3 Informatiebeheer

Er is dringend behoefte aan een goed informatiesysteem naast de diverse bedrijfs-processensystemen. Het gaat hierbij om een **persoonsgericht** systeem in tegenstelling tot de bedrijfsprocessensystemen die zaakgericht zijn.

Als eerste stap dienen de kwaliteitseisen nader geïnventariseerd te worden waaraan dit informatiesysteem dient te voldoen. Er kan hierbij een onderscheid gemaakt worden in de eisen die de organisatie zelf stelt aan dit systeem en de eisen van externen.

Interne eisen aan het informatiesysteem

- Vóór de reorganisatie werd er bij jeugdzaken frequent gewerkt met zogenaamde 'summiere rapporten'. Het betrof hier kleine, onschuldige incidenten waar een Halt-afdoening of proces-verbaal te zwaar voor was. Het opmaken van een summier rapport had tot nut dat bij een tweede contact met de jongere achterhaald kon worden of en waarvoor de jongere al eerder contact met de politie had gehad. De summiere rapporten werden centraal bewaard door de regionale jeugd- en zedenpolitie. Na de reorganisatie is men hiermee echter opgehouden, zodat de summiere rapporten niet meer centraal zijn na te slaan, maar alleen op wijkteamniveau. Als een jongere in een ander wijkteam wat gedaan heeft, dan is dit dus nauwelijks meer te achterhalen. Het nut van het opmaken van summiere rapporten is daardoor aanzienlijk verminderd en ze worden dan ook steeds minder gemaakt. Aangezien er nog steeds veel behoefte bestaat aan het eenvoudig kunnen achterhalen of een jongere first-offender is of niet, zou het aanbeveling verdienen om **eenvoudige meldingen met betrekking tot jeugdigen**, die nu meestal verdwijnen in de dagrapporten, op districtsniveau of **op regioniveau te ontsluiten**. Technisch is dit mogelijk: de dagrapporten zitten al in het computersysteem. Ze zijn er alleen niet uit te halen, omdat gedacht werd dat dagrapporten alleen van wijkteambelang zijn. Dit geldt voor de meeste dagrapporten wel (burenruzies e.d.), maar niet voor meldingen die betrekking hebben op jongeren. Het systeem zou op dit punt dus verbeterd kunnen worden.
- Enkele geïnterviewde kaderleden brachten de suggestie naar voren dat in het bedrijfsprocessen-systeem enkele **locks** ingebouwd zouden kunnen worden bij de **geautomatiseerde afhandelingsprocedure van jeugdzaken**. Dit zou tot gevolg hebben dat op geëigende momenten de verbalisant de melding zou krijgen dat hij eerst een specifieke handeling moest verrichten (bijvoorbeeld ouders waarschuwen, Raad voor de Kinderbescherming informeren e.d.) alvorens hij verder zou kunnen gaan met het afwickelen van het proces-verbaal. Dit zou niet alleen de kwaliteit van de processen-verbaal verbeteren (naast de kwaliteitsbewaking door sepot-officieren en dergelijke), maar het zou generalisten ook tot steuntje in de rug zijn bij het afhandelen: men hoeft zelf minder actief na te denken of wel aan alles gedacht is en minder in het hoofd te hebben 'hoe het ook al weer moet bij jeugd'.

Externe eisen aan het informatie-systeem

- Op landelijk niveau (Ministerie van Justitie) wordt reeds gewerkt aan het opzetten van een kader voor een **cliëntvolgsysteem** ter ondersteuning van beslissingen van het justitiële circuit (politie, Raden voor de Kinderbescherming, Openbaar Ministerie). Zo hoopt men het snel en consequent afhandelen van jeugdzaken te bevorderen.

Bij onze respondenten bleek onduidelijkheid te bestaan over het product dat landelijk zal worden aangeboden en de rol die van de regio's verwacht wordt tot die tijd. Het is daarom wenselijk dat de landelijke projectgroep die zich met de opzet van dit systeem bezighoudt, duidelijkheid schept over wat er landelijk aangeboden zal worden en wat de regio's geacht worden zelf te doen.

- Overigens zou er veel verbeterd zijn als de politie nationaal voor **één BPS-systeem** zou kiezen. Verschillende onderling niet-*compatibele* systemen naast elkaar te laten voortbestaan in één organisatie, terwijl landelijk wel tot doel wordt gesteld om te komen tot een cliëntvolgsysteem, lijkt niet logisch.

De komst van de Bureaus Jeugdzorg biedt goede mogelijkheden om op operationeel niveau beter samen te werken - ook op het gebied van informatie-uitwisseling en registratie. Die bureaus vormen immers een éénloket-organisatie van de tot op heden soms sterk versnipperde jeugdhulpverleningsinstanties.

In de jeugdhulpverlening is het overigens al langer gebruikelijk om persoonsgericht te werken en te registreren. Wel dient men erop bedacht te zijn dat wettelijke regelingen (met name de Wet op de Privacy) nog wel eens een obstakel vormen. In de praktijk zijn hiervoor op uitvoerend niveau hier en daar al werkbare oplossingen gevonden, zo blijkt uit onze interviews. Hierbij speelt het betrachten van vertrouwelijkheid tussen vaste contactpersonen een belangrijke rol.

4.4 Deskundigheid

Uit een in de regio Amsterdam/Amstelland afgenomen multiple choice-test waarmee het kennisniveau getoetst werd met betrekking tot jeugdstraf(proces)recht onder zowel 'experts' als generalisten, kwam naar voren dat "het kennisniveau van een willekeurige steekproef collega's aan de wijkteams onvoldoende tot slecht (is). Het kennisniveau van de bevroegde experts is onvoldoende tot voldoende." Overigens werd met deze test niet de sociale en pedagogische vaardigheden van de betrokkenen getoetst.

Het algemene oordeel van de door ons geïnterviewde sleutelpersonen is ook dat er sprake is van een flink gebrek aan deskundigheid, zowel bij generalisten als bij jeugdspecialisten en -taakaccenthouders.

Deze deskundigheidsachterstand kan ingelopen worden door middel van bijscholing en door middel van interne deskundigheidsbevordering. Daarnaast kan gebrek aan parate kennis opgevangen worden door het aanbieden van gebruikersvriendelijke naslagwerken.

4.4.1 Bijscholing

Aangezien deskundigheid van zowel generalisten als specialisten een zeer essentiële voorwaarde vormen voor het kunnen realiseren van een kwalitatief goede jeugd-taak, verdient het bijscholen van personeel hoge prioriteit.

Hierbij is het van belang dat de scholing zelf ook van goede kwaliteit is.

Voorkomen moet worden dat in de haast om het personeel bij te scholen mensen naar slechte cursussen gestuurd worden. Door de regio Utrecht zijn kwaliteitseisen

ontwikkeld, waar de deskundigheid van politiefunctionarissen aan moet voldoen. Er worden eisen geformuleerd met betrekking tot kennis (gedragwetenschappelijke, juridische en politieke), houding (persoonsgericht, integer en objectief) en vaardigheden (sociale en communicatieve).

Helaas is hierbij geen onderscheid gemaakt tussen de eisen waar enerzijds generalisten aan moeten voldoen en eisen die anderzijds gelden voor jeugd-specialisten respectievelijk taakaccenthouders.

Het verdient daarom aanbeveling dat per doelgroep deze kwaliteitseisen worden geformuleerd. Vervolgens zouden de (te ontwikkelen) jeugd cursussen afgestemd dienen te worden op deze eisen. Het voordeel van heldere opleidingseisen is ook dat meer opleidingsinstellingen jeugd cursussen kunnen ontwikkelen van te controleren kwaliteit, zodat het cursusaanbod toeneemt en de bestaande deskundighedsachterstand sneller weggewerkt kan worden.

Ook de korpsen zelf kunnen cursussen ontwikkelen. In de regio Friesland gebeurt dat al. Aldus vult de regio zelf de opleidingslacune op, die het gevolg is van de ontstane wachtlijsten voor de landelijke jeugd cursussen. Verder heeft het op regionaal niveau ontwikkelen van cursussen ten opzichte van landelijke cursussen als voordeel dat de opleiding, die door regionale specialisten wordt ontwikkeld, goed aansluit bij de ervaring en praktijksituatie van de deelnemers. De ervaringen in Friesland met de regionale cursus zijn positief.

4.4.2 Interne deskundigheidsbevordering

Behalve door bijscholing kan deskundigheid ook bevorderd worden door het organiseren van onderlinge overlegvormen. Zulke overleggen kunnen plaatsvinden op zowel regio-, districts- als wijkteamniveau.

Overleg op regionaal niveau

- In Friesland komen twee maal per jaar alle sepotfunctionarissen minderjarigen (hulpofficieren van justitie)²⁴ bij elkaar om door het regionaal bureau jeugd en zeden, het Openbaar Ministerie en bureau Halt op de hoogte te worden gesteld van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van jeugd. Voorbeelden van nieuwe ontwikkelingen die op deze wijze aan de man worden gebracht zijn de gevolgen van de Wet Terwee voor de Haltafdoeningen en de consequenties van het nieuwe jeugdstrafrecht voor de regiefunctie van de Raad voor de Kinderbescherming.
- De regiospecialisten in Friesland houden (landelijke) ontwikkelingen in de gaten en geven deze schriftelijk door aan de relevante functionarissen.
- In bovengenoemde regio geven de regiospecialisten hun ook deskundigheid door tijdens het begeleiden en ondersteunen van (district)rechercheurs bij concrete (complexe) zaken.

Overleg op districts niveau

- In district X is aan elke school een vast contactpersoon bij de politie toegewezen. Deze contactpersonen (generalisten) komen onder leiding van een jeugdspecialist regelmatig bij elkaar om gesignaleerde problemen door te geven en te bespreken.

---

24 Elk wijkteam kent een sepotfunctionaris minderjarigen.

- Het jeugdteam op districtsniveau brengt nieuwe ontwikkelingen in kaart (bijvoorbeeld toegenomen wapenbezit onder jongeren) en stelt hiervan de betreffende wijkteams op de hoogte.

Overleg op wijkteamniveau

- In wijkteam A is een sepotfunctionaris minderjarigen (hulpofficier van justitie) aangesteld. Deze toetst alle afhandelingen van minderjarigen en bespreekt eventuele gesignaleerde fouten met de betreffende verbalisant.
- In hetzelfde wijkteam komen de verschillende hulpofficieren regelmatig bijeen in welk verband de sepotfunctionaris minderjarigen zijn/haar specifieke deskundigheid met betrekking tot jeugdstraf(proces)recht overbrengt op de anderen.
- In wijkteam B is een projectleider jeugd aangesteld. Alle politiefunctionarissen van het wijkteam kunnen met ideeën en vragen bij hem terecht, terwijl de projectleider op zijn/haar beurt actief relevante informatie doorgeeft aan zijn collega's.

4.4.3 Sociale kaart

Aparte aandacht verdient kennis met betrekking tot de sociale kaart. Eigenlijk zouden alle politiefunctarissen een zekere basiskennis moeten hebben met betrekking tot de taken, doelstellingen en doelgroepen van de verschillende jeugd-netwerkinstanties. Het zal duidelijk zijn dat niet van alle generalisten verwacht mag worden dat ze deze kennis paraat hebben. Het verdient dan ook aanbeveling om algemene informatie over netwerkinstanties te ontwikkelen, die voor alle politiefunctarissen makkelijk na te slaan is in de nodige gevallen. Een geautomatiseerd 'deskundigenbestand' kan hier uitkomst bieden.

4.5 Samenwerking met externe netwerkpartners

Randvoorwaarde voor een goede samenwerking met netwerkpartners is voldoende deskundigheid en kennis over wat de netwerkpartners doen (zie hierboven). Daarnaast zijn uiteraard goede persoonlijke contacten tussen de politie en deze instanties essentieel. Het creëren van goede persoonlijke contacten met netwerkinstanties dient de verantwoordelijkheid te zijn van **vaste contactpersonen**. Afhankelijk van de aard van het contact kunnen dit generalisten zijn dan wel jeugdspecialisten en/of taakaccenthouders.

Het is op zich toe te juichen om generalisten bepaalde eenvoudige taken te geven met betrekking tot jeugdigen. In bepaalde regio's wordt ernaar gestreefd om elke school een vast contactpersoon te geven op wijkteamniveau. Het blijkt dat generalisten deze taak goed kunnen uitvoeren. Hierdoor wordt niet alleen de communicatie en samenwerking met scholen verbeterd, maar wordt ook de betrokkenheid van de betreffende generalisten bij de jeugdproblematiek vergroot. In verschillende andere gevallen zal het echter toch de voorkeur verdienen om specialisten als vast contactpersoon te kiezen voor bepaalde netwerkpartners, met name als de aard van de samenwerking meer specifieke deskundigheid vereist. Ook dient bij het selecteren van de juiste contactpersonen bedacht te worden dat contactpersonen in het algemeen goed **bereikbaar** moeten zijn, moeten beschikken over **mandaat** om de benodigde dingen te regelen en dat **korte lijnen** de voorkeur verdienen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 De inhoud van de politie jeugdtaak

- Er blijkt per district een grote variatie te zijn in visie over welke activiteiten nog wel of niet meer tot de jeugdtaak van de politie behoren. Sommige districten vinden het tot de politie jeugdtaak behoren om arbeidsperspectiefprojecten op te zetten en zouden het zelfs toejuichen als de politie een huwelijksbureau voor jongeren zou starten en buurthuizen zou openen. Hoewel een pro-actieve taakopvatting in het algemeen valt toe te juichen staat de wenselijkheid van politiefunctionarissen in de rol van respectievelijk een onderwijzer, opbouwwerker, relatiebemiddelaar, arbeidstoeleider of uitzendbureau echter ter discussie. In de eerste plaats is het de vraag of de politie wel voldoende is toegerust voor dit soort werkzaamheden qua beschikbare tijd, capaciteit, deskundigheid en ervaring. Ten tweede plaats staan branchevreemde activiteiten als eerste op de nominatie om te sneuvelen bij bezuinigingen. De continuïteit van dit soort activiteiten staat daarmee op de tocht.

Het verdient daarom aanbeveling dat de korpsen weer **terugkeren naar hun kerntaken** en regionaal hieromtrent een heldere beleidsvisie formuleren.

Als instellingen hun taken niet goed uitvoeren, moeten zij daar wel door de politie en andere betrokken instanties op worden aangesproken. Ervan uitgaande dat niemand perfect is, zou een situatie waarin alle partners **elkaar 'aanjagen'** en corrigeren tot kwaliteitsverbetering van de totale jeugdzorg kunnen leiden.

- Momenteel worden veel van de activiteiten die vallen onder de brede visie, ontwikkeld in het kader van pro-actief werken. Het is echter zeer de vraag of het opzetten van preventieprojecten wel de juiste manier vormt om inhoud te geven aan pro-actief handelen of dat het hierbij eerder zou moeten gaan om het verbeteren van contacten en het zich eigen maken van een houding, een mentaliteit, waardoor de politie problemen vroegtijdig kan signaleren of, beter nog, voor kan zijn.

De activiteiten die door korpsen onder de noemer van pro-actief werken ontwikkeld worden verdienen nadere reflectie gezien het feit dat zij mede kunnen leiden tot ongewenste rolwisseling met andere instanties. Als alternatief kunnen instrumenten ontwikkeld worden die **pro-actief werken binnen de bestaande kerntaak** bevorderen.

- Onder druk van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zal de politie zich telkens opnieuw moeten beraden in hoeverre een nieuwe activiteit binnen haar kerntaken past. De politie wordt soms tot een snelle reactie gedwongen, waarvan zij op dat moment niet altijd kan overzien of deze een juiste is. In sommige gevallen zal achteraf geconstateerd worden dat de politie de grenzen van haar jeugdtaak te ver heeft opgerekt. Er is daarom voortdurende **bezinning** op de inhoud van de jeugdtaak nodig.
- Er bestaat een constant spanningsveld tussen wat de politie kan en wil verzorgen en wat externe netwerkpartners van de politie verwachten en hopen. Het is van belang dat er over en weer **meer duidelijkheid** ontstaat over wat men wel en niet van elkaar kan verwachten. **Convenanten en arrangementen** tussen de politie en bepaalde externe netwerkpartners kunnen een hulpmiddel zijn om de bestaande vage verwachtingen en impliciete behoeften boven tafel te krijgen en af te spreken op welke behoeften wel en niet ingegaan zal worden.

5.2 Beleid

De verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en uitvoering van beleid ten name van de politieke jeugdtaak ligt uiteraard bij de regionale korpsen zelf. Voor de politie-departementen is hier slechts een ondersteunende taak weggelegd, die bijvoorbeeld zou kunnen bestaan uit het informeren en stimuleren van regionale korpsbeheerders. Binnen dit kader verdienen de volgende punten - die alle betrekking hebben op het realiseren van eerdergenoemde kwaliteitseisen - aanbeveling.

- Om de kwaliteit van het politieke jeugdbeleid te kunnen waarborgen verdient het aanbeveling om **op regionaal niveau minimaal één beleidsspecialist jeugd** aan te stellen, die tot taak krijgt om het jeugdbeleid te ontwikkelen en de kwaliteit te bewaken.
- Elk korps zou moeten nagaan in hoeverre de organisatie voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn om zorg te dragen voor een voldoende kwaliteit van de jeugdtaak. Als uit deze zelfdiagnose blijkt dat een extra kwaliteitsimpuls nodig is, dient een kwaliteitsproject opgezet te worden of op andere wijze de kwaliteit verhoogd te worden.
Dit kan worden ondersteund door de ontwikkeling van een **zelf-diagnose** instrument.
- De beleidsvoornemens ter verbetering van de kwaliteit van de jeugdtaak moeten afgestemd worden op de **capaciteit** die daadwerkelijk vrijgemaakt kan worden voor jeugdzaken. De jeugdtaak van de politie is belangrijk, maar er dient ook **realistisch** bekeken te worden welke investering een korps kan en wil plegen op dit gebied. Ook dient kritisch nagegaan te worden hoeveel van de geplande capaciteit in praktijk daadwerkelijk ten goede komt aan de jeugdtaak. Het blijkt namelijk dat er op papier vaak meer capaciteit wordt vrijgemaakt dan in praktijk. In dit verband is het ervaringsfeit relevant dat het combineren van de jeugd- en zedentaak erop neerkomt dat de betreffende specialist gemiddeld slechts 20% van zijn tijd toekomt aan jeugdzaken, terwijl 80% besteed wordt aan zedenzaken.

5.3 De organisatie van de uitvoering

- De reorganisatie zelf wordt door niemand ter discussie gesteld, noch in de literatuur, noch door onze respondenten. Men ziet namelijk terdege de (potentiële) voordelen van de reorganisatie, die men niet kwijt wil. Dit plaatst de gesignaleerde knelpunten meteen in een perspectief. Men vindt kennelijk wel dat het niet zo best gesteld is met de jeugdzorg, maar niet in die mate dat er **binnen de kaders van de reorganisatie** geen oplossingen voor gevonden kunnen worden.
- Elke regio dient een beleidskeuze te maken met betrekking tot de vraag met behulp van welk organisatiemodel de uitvoering van de jeugdtaak ter hand wordt genomen. Het verdient aanbeveling dat hierbij gebruik wordt gemaakt van de ervaring die hiermee reeds is (en wordt) opgedaan in andere regio's. In dit verband zijn goede **evaluaties** van de lopende kwaliteitsprojecten essentieel en verdient het aanbeveling om effectief gebleken **instrumenten nader te ontwikkelen en te verspreiden** opdat alle regio's hiermee hun voordeel kunnen doen²⁵.

---

25 We denken hierbij bijvoorbeeld aan de in Amsterdam/Amstelland gehanteerde **model-vragenlijsten** ter achterhaling van informatie over de wijze waarop de jeugdtaak momenteel georganiseerd is, de wijze van afhandelen, projecten, cijfers over de jeugdcriminaliteit en andere omgevingsfactoren.

- In sommige basiseenheden, districten of regio's heerst nog teveel de gedachte dat het 'soft' is om zich met jeugdzaken bezig te houden. Het is de taak van het management om als randvoorwaarde een **cultuur** te scheppen waarin aandacht voor jeugdzorg een vanzelfsprekende zaak is.
- Veel betrokkenen zijn van mening dat praktisch alles staat of valt met de affiniteit die basispolitie mensen hebben met jeugdzaken. Volgens een aantal respondenten is **affiniteit** echter te **kweken**. Een enthousiaste houding in deze van het management en het veelvuldig in aanraking brengen van de basispolitie-zorg met jeugdzaken kunnen hierbij behulpzaam zijn. Wat dit laatste betreft is er goede ervaring opgedaan met het '**adopter**' van **scholen door generalisten**.

5.4 Informatiebeheer

- Er is grote behoefte aan een persoonsgericht informatiesysteem. Dit zowel voor een kwalitatief goede interne afhandeling van jeugdzaken als voor de gegevens-uitwisseling met externe samenwerkingspartners.
- Wat betreft de interne afhandeling zou het processen-systeem op bepaalde punten verbeterd en gestroomlijnd kunnen worden. Er valt hierbij onder meer te denken aan het op regionaal ontsluiten van meldingen met betrekking tot jeugdigen, die nu verdwijnen in de dagrapporten van de wijkteams en aan het inbouwen van 'geheugensteuntjes' bij de verwerking van processen-verbaal.
- Op landelijk niveau (Ministerie van Justitie) is een kader voor een cliëntvolg-systeem in voorbereiding. Het is wenselijk dat de landelijke projectgroep duidelijkheid schept over wat er landelijk aangeboden wordt en wat de regio's geacht worden zelf te doen.
- Gezien de vorming van Bureaus Jeugdzorg zou het bovendien een geschikt moment zijn om (onder meer) op het terrein van informatie-uitwisseling te trachten het justitiële en het jeugdhulpverleningscircuit beter op elkaar te laten aansluiten.

5.5 Deskundigheid

- Door de decentralisatie van de jeugdtaak, is er een managementprobleem ontstaan. Het blijkt dat sommige districtscheffs van mening zijn dat de jeugdtaak wel erg gemakkelijk is gedelegeerd, terwijl niet de deskundigheid en randvoorwaarden zijn meegeleverd om deze nieuwe taak en verantwoordelijk goed te organiseren.
Gelet op het maatschappelijk belang dat overal in Nederland een kwalitatief goede jeugdtaak ontstaat, verdient het overweging een **cursus kwaliteits-management politie jeugdtaak** te ontwikkelen, die specifiek gericht is op dit organisatieprobleem.
Nader bekeken zou kunnen worden in hoeverre de cursus, gezien de verwante aard van het onderwerp, uitgebreid kan worden met het thema: hoe kan een kwalitatief goede zedentaak georganiseerd worden?
- Er zijn sterke aanwijzingen²⁶ dat het niveau van deskundigheid bij de uitvoerende politiefunctarissen te laag is om een kwalitatief goede jeugdtaak te kunnen waarborgen. Er dient daarom hoge prioriteit gegeven te worden aan het **inhalen** van deze deskundighedsachterstand.

---

26 Zie het verslag van de politie enquête commissie Amsterdam/Amstelland, 1996.

- Het verdient overigens aanbeveling zich te verdiepen in een andere oorzaak van deze deskundighedsachterstand, die onzes inziens structureler van aard is: doordat de mensen aan de basis geacht worden generalisten te zijn, worden zij overspoeld met informatie op talloze gebieden, variërend van jeugd tot milieu. De eerste informatiegolf diende om bijgespijkerd te worden, vervolgens krijgen zij een stroom informatie over zich heen om bij te blijven. Daar komt bovenop dat de vorm waarin de informatie aangeboden wordt (vaak dikke handboeken, protocollen en wat dies meer zij) niet erg gebruiksvriendelijk wordt gevonden. Volgens onze respondenten wordt er teveel gevraagd van de mensen aan de basis. Zij constateren dan ook unaniem een beginnende apathie bij de basispolitiezorg. Het is daarom van het grootste belang dat de vorm waarin hen **nieuwe informatie** aangeboden wordt, **zeer gebruikersvriendelijk** en bondig is.
- Het organiseren van de vereiste bijscholing dreigt een langdurige zaak te worden, vanwege de bestaande wachtlijsten. Gezien de hoge prioriteit die het bijscholen van deskundigheid zou moeten krijgen, verdient het aanbeveling dat dit regionaal of eventueel zelfs landelijk **gecoördineerd** wordt.
- Om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen verdient het aanbeveling dat er **kwaliteitseisen** ontwikkeld worden waar de opleidingsmodulen jeugd aan zouden moeten voldoen. Hierbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de jeugdmodule die in de basisopleiding opgenomen moet worden, de jeugdmodule die bedoeld is ter bijscholing van de generalisten en de jeugdmodule voor specialisten. Door het helder formuleren van deze eisen, zouden ook andere opleidingsinstellingen een jeugdmodule kunnen ontwikkelen waarvan de kwaliteit te beoordelen en te bewaken valt. Hierdoor kan **extra opleidingscapaciteit** gecreëerd worden om tegemoet te komen aan de grote vraag. Ook zouden de regio's zelf opleidingen kunnen opzetten, hetzij in eigen beheer, hetzij door externen in te huren. Hier en daar gebeurt dit overigens al (regio Friesland bijvoorbeeld).
- Het is van belang dat, nadat de bestaande achterstand in deskundigheid ingehaald is, er ook op toegezien wordt dat de jeugdspecialisten en -taakaccenthouders hun deskundigheid op peil houden. Het verdient overweging om van deze meer gespecialiseerde politiefunctionarissen te eisen dat ze in het bezit zijn van een **jeugdcertificaat**. Dit certificaat zouden ze kunnen krijgen als ze de vereiste bijscholing met goed gevolg hebben afgerond. Het certificaat zou echter maar een **beperkte geldigheidsduur** moeten hebben, zodat periodiek (bijvoorbeeld elke vier jaar) getoetst zou moeten worden of ze nog beschikken over de vereiste deskundigheid. Indien dit niet het geval blijkt, zouden zij hun certificaat kwijt raken, totdat ze zich hebben bijgeschoold. Indien per district is vastgesteld hoeveel jeugdspecialisten en -taakaccenthouders er minimaal moeten zijn, zal dit een prikkel vormen voor het up-to-date houden van de deskundigheid.
- Het is van belang zich als politie-organisatie ervan bewust te zijn deel uit te maken van een integraal geheel van instanties die zich met jeugdzorg bezighouden. Kennis over de taken en verantwoordelijkheden van de netwerkpartners van de politie is van groot belang. Het valt te overwegen om in de opleiding voor de basispolitiezorg een **stage** bij één of meer van de netwerkpartners op te nemen. Dit om op het niveau van de basispolitiezorg meer besef bij te brengen van de betrokkenheid van diverse instanties bij de jeugdzorg en meer besef van de plaats die de politie inneemt ten opzichte van die instanties. Dit zal ook de beroepshouding van politiefunctionarissen ten opzichte van de netwerkpartners positief beïnvloeden. Overigens geldt dit over en weer: het is dus ook aan te bevelen om leerlingen van de netwerkpartners stages bij de politie te laten lopen.

- Tenslotte is het nuttig om het hoofdstuk Jeugd en Veiligheid uit het Basisboek Criminaliteitspreventie onder de aandacht te brengen dat onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken wordt uitgegeven. Dit hoofdstuk verschijnt in de loop van 1996.

5.6 Sociale kaart

Eigenlijk zouden alle politiefunctionarissen een zekere basiskennis moeten hebben over de jeugdnetwerkpartners. Zelfs als in de basispolitie-opleiding aandacht besteed wordt aan de taken van de verschillende bestaande instellingen, zullen de meeste generalisten deze kennis niet paraat hebben, omdat ze domweg teveel kennis dienen te verwerken (zie 'deskundigheid'). Bovendien veroudert de informatie ook, gezien alle reorganisaties die bestaan op het gebied van jeugdzorg. Het verdient daarom aanbeveling om een databank te ontwikkelen, bijvoorbeeld in de vorm van een diskette, dat uit de volgende twee delen bestaat.

- 1 Algemene informatie over de taken, verantwoordelijkheden, doelgroepen etc. van alle relevante instellingen op het gebied van jeugd.
- 2 Lokale informatie, zoals namen en telefoonnummers van plaatselijke functionarissen en instellingen, nadere gegevens met betrekking tot wachtlijsten, opvangcapaciteit, specifieke werkwijze etc.

Een dergelijk bestand zou toegankelijk moeten zijn voor alle politiefunctionarissen. Afhankelijk van de veranderingen die plaats vinden op het terrein van de jeugdzorg, zullen regelmatig *updates* noodzakelijk zijn onder verantwoordelijkheid van een regionale jeugdspecialist.